

Küfür Mefhumu

– Polat Akyol · 25 Mart 2020

KÜFÜR MEFHÛMU

Mukaddime: Rahmân ve Rahîm olan Allâh'ü Teâlâ'nın Adıyla...

Hamd, Allâh'a mahsustur. O'na hamd eder, O'ndan yardım ve mağfîret dileriz. Nefislerimizin şerrinden ve amellerimizin kötülüğünden O'na sığınırız. O'nun hidâyete erdirdiğini hiç kimse saptıramaz, saptırdığını ise hiç kimse hidâyete erdiremez. Şehâdet ederim ki, Allâh'tan başka ibâdete lâyık hiçbir ilâh yoktur. Ve yine şehâdet ederim ki, Muhammed aleyhisselâm O'nun kulu ve Rasûlü'dür...

Bundan sonra:

Akîdevî kavramlar, İslâm Dîni'nde öğrenilmesi gerekli olan şeylerin başında gelmektedir. Zîrâ geçerli bir îmân ancak akîdevî kavramların sahih bir şekilde öğrenilmesiyle gerçekleşebilir. Öğrenilmesi gerekli olan bu kavramların başında küfür ve îmân, tevhîd ve şirk... kavramları gelmektedir.

Bu sebeble küfür kavramını muhtasar bir şekilde açıklayacağım. Yardım ve başarı, izzet ve şeref Allâh'ü Teâlâ'dandır.

KÜFRÜN TANIMI VE HAKİKATIKüfür kelimesi lügatte: "Örtmek ve gizlemek" demektir. Hakkı gizlemek olduğu için bununla isimlendirilmiştir.

Istılahta ise: "Küfür: İmâna aykırı olup, onu geçersiz kılan inanç, söz veya ameldir." Zîrâ îmân: "Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'in Allâh'ü Teâlâ'dan getirdiklerine kalb ile inanmak, bunları dil ile söylemek ve gerektirdikleriyle amel etmektir."

Bu sebeble küfür ile îmânın ikisi bir arada asla bulunamaz. Birinin varlığı ile diğeri yok olur. İki zıddın bir arada bulunmayacağı akıl sâhiblerinin kabul ettiği bir gerçektir.

Buna göre küfür, Allâh'ü Teâlâ'yı ve Rasûlü Muhammed aleyhisselâm'ı reddetmek veya Allâh'ü Teâlâ'nın Rasûlü ile gönderdiği şeriata inanmamak veya bu şeriatın içinden herhangi bir şeyi inkâr etmektir. Bu inkârın kalb ile dil ile amel ile olması arasında fark yoktur. Yine bunun yalanlama ya da başka bir şeyle olması arasında fark yoktur. Çünkü kişinin sadece şüphe veya tereddüt etmesi, yüz çevirmesi veya kibirlenmesi veyahut İslâm'a ve İslâm'dan olan herhangi bir şeye buğzetmesi, ona sövmesi, düşmanlık etmesi veyahut da şeriatın hükümlerine uymaktan alıkoyan bazı heves ve arzulara uyması da küfürdür.

KÜFRÜN ÇEŞİTLERİKüfür, Kur'ân ve Sünnet naslarında geçtiği üzere, büyük ve küçük olarak iki çeşittir.

BÜYÜK KÜFÜR:Büyük küfür, kişiyi dînden çıkararak, Müslümanlarla bağını koparan, canından ve malından dokunulmazlığı kaldıran küfür olup, ebedî olarak cehennemde kalmayı gerektirir. Şefaathçilerin şefaati fayda vermez.

Büyük küfür, itikatla, sözle, fiille, şüphe ve tereddütle, terkle, yüz çevirmekle, kibirlenmekle, sövmek ve alay etmekle meydana gelir. Bunun inad yahut düşmanlıkla, şaka yahut ciddiyetle olması arasında kişinin küfre girmesi açısından fark yoktur.

Büyük küfür, inkâr ve tekzib, istikbar, şüphe, irad, nifak, sövmek ve alay olmak üzere başlıca altı kısma ayrılır:

1. İnkâr ve Tekzib/Yalanlama Küfrü:Bu küfür çeşidi, îmâna dair olan herhangi bir şeyi kabul etmemek yahut îmândan olan şeyi bilmekle beraber gizlemek veya yalanlamak suretiyle ortaya çıkar.

Allâh Subhânehu ve Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

“Bizim âyetlerimizi ancak kâfirler inkâr ederler.” (Ankebût: 29/47)

“Allâh’a karşı yalan uyduran veya kendisine geldiğinde hakkı yalanlayandan daha zâlim kim olabilir?

Cehennemde kâfirler için kalacak yer mi yok?” (Ankebût: 29/68)

“İnkâr edip âyetlerimizi ve âhirete kavuşmayı yalanlayanlara gelince, işte onlar azabın içine atılacaklardır.”(Rum: 30/16)

Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem’in risâletini inkâr eden Mekke ve günümüz müşrikleriyle onun Allâh’ın Rasûlü olduğunu bildikleri halde yalanlayan Yahûdiler, bu küfür çeşidine misâldir. Ayrıca bu küfür çeşidine haramı helâl kılma da girer. Nitekim kim, dînen haram olduğu bilinen bir şeyi helâl kılırsa, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem’in getirmiş olduğu şeyleri kabul etmemiş olur. Aynı şekilde kim de dînen helâl olduğu bilinen bir şeyi haram kılırsa, Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem’in getirmiş olduğunu reddetmiş olur.

2. İstikbar/Büyüklenme Küfrü:Bu küfür çeşidi, îmâna dair olan şeylerin hak ve hakikat olduğunu kalben kabul etmekle birlikte, açıktan hak ve hakikatlere karşı büyükenerek itaat etmemek suretiyle ortaya çıkar. Firavun ve kavminin Mûsâ aleyhisselâm’a, Yahudilerin ise Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem’e karşı büyükenip tabi olmayarak küfretmeleri buna misâldir.

Allâh’u Teâlâ, Firavun ve kavminin küfürleri hakkında şöyle buyurmaktadır:

“Kalbleri onlara inandığı halde zulümlü büyükenmeleri sebebiyle onları inkâr ettiler.” (Neml: 27/14)

Allâh’u Teâlâ, Yahudiler hakkında ise şöyle buyurmaktadır:

“Kendilerine kitâb verdiklerimiz onu (Peygamberi) oğullarını tanıdıkları gibi tanirlar. Böyle iken içlerinden birtakımı bile bile hakkı gerçeği gizlerler.” (Bakara: 2/146)

Bu küfür çeşidine Şeytân’ın Âdem aleyhisselâm’a secde etmemesi ve kişinin Allâh’u Teâlâ’nın emirlerinden namaz ve zekât gibi herhangi bir emrine yahut içki ve zina gibi bir yasağına karşı büyükenerek itaat etmemesi de öncelikli olarak dâhildir.

3. Şüphe Küfrü:Bu küfür çeşidi, îmâna dair olan şeylerin hak ve hakikat olduğunda şüphe ve tereddüt etmek suretiyle ortaya çıkar. Nûh, Âd ve Semûd gibi geçmiş ümmetlerden bazılarında verilen haberler buna misâldir.

Allâh Subhânehu ve Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

“Sizden öncekilerin, Nûh, Âd ve Semûd kavimlerinin ve onlardan sonra gelenlerin haberi size gelmedi mi? Ki onları, Allah’tan başkası bilmez. Rasûlleri onlara apaçık delillerle gelmişlerdi de, ellerini ağızlarına götürüp (öfkelerinden ısırıldılar) ve dediler ki: Tartışmasız, biz sizin kendisiyle gönderdiğiniz şeyleri inkâr ettik ve bizi kendisine çağırdığınız şeyden de gerçekten kuşku verici bir tereddüt içindeyiz.” (İbrâhîm: 14/9)

Bu küfür çeşidine Kur’ân ve Sünnet’te bildirilen cennet ve cehennem hayatının varlığı gibi haberlerden ve içki ve faiz gibi kat’i haramların, cihâd ve hacc gibi kat’i farzların, kısas ve recm gibi şer’î cezaların varlığında ve uygulanmasında şüphe ve tereddüt etmek, öncelikli olarak dâhildir.

4. İrad/Yüz Çevirme Küfrü:Bu küfür çeşidi, îmâna dair olan hak ve hakikatleri terk etmek yahut

öğrenmemek suretiyle ortaya çıkar.

Allâh Subhânehu ve Teâlâ şöyle buyurmaktadır:

“Küfredenler, uyarıldıkları şeylerden yüz çevirmektedirler.” (Ahkaf: 46/3)

“(Bazıları) Biz, Allâh’a ve Rasûle îmân ettik, derler. Sonra da onlardan bir kesim bunun ardından yüz çevirirler. Bunlar, mü’min değillerdir.” (Nûr: 24/47)

Bu küfür çeşidine tevâhidin aslına dair olan şeyleri terk etmek yahut öğrenmemek öncelikli olarak dâhildir. Ayrıca Kitâb ve Sünnet ile hükmetmemek, bu ikisinden başkasına muhâkeme olmak ve kâfirleri tekfir etmemek, bu küfür çeşidinden zamanımız açısından öne çıkanlardan bazılarıdır.

5. Nifâk Küfrü: Bu küfür çeşidi, îmâna dair olan şeylerin hak ve hakikat olduğunu kalben kabul etmemekle birlikte, açıktan kabul etmiş gibi gözükme yani küfrü gizleyip îmânı göstermek suretiyle ortaya çıkar. Rasûlullâh zamanında Medine de yaşanan münâfiklar özellikle de onların başı olan Abdullâh bin Übey bin Selûl buna misâldir.

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

“İnsânlardan bazıları da vardır ki, inanmadıkları halde ‘Allâh’a ve âhiret gününe îmân ettik’ derler.” (Bakara: 2/8)

Bu küfür çeşidine kişinin kendini ve malını korumak yahut Müslümanlardan faydalanmak adına Allâh’a ve âhiret gününe inanmadığı halde inanmış gibi gözükmesi, tekfir edilmemek için teşri yapan yöneticilerin kâfirliğine inanmadığı halde söz ile onları tekfir etmesi öncelikli olarak dâhildir.

6. Sövmek ve Alay Küfrü: Bu küfür çeşidi, îmâna dair olan hak ve hakikatlere sövmek ve onlarla alay etmek suretiyle ortaya çıkar. Allâh’a yahut Rasûlü’ne sövmek, dîne dair meşhur olan şeylerden herhangi bir hususla alay etmek buna misâldir.

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

“De ki: Allâh ile O’nun âyetleri ve Rasûlü ile mi alay ediyorsunuz? (Boşuna) Özür dilemeyin. Çünkü siz îmân ettikten sonra tekrar kâfir oldunuz.” (Tevbe: 9/65-66)

Bu küfür çeşidine Kitâb ve Sünnet’e sövmek, Kitâb ve Sünnet ile sâbit olan içkinin, zinanın, faizin haram olması, namazın, orucun, recmin, kıtâlin farz olması gibi hükümlerle alay etmek yahut sövmek veyahut önemsemek öncelikli olarak dâhildir.

KÜÇÜK KÜFÜR: Küçük küfür, kişiyi dînden çıkarmayan ve şefaatçilerin şefaatinin fayda verdiği küfürdür. Bunlar, Kur’ân ve Sünnet’te küfür olarak isimlendirilen günâhlardır. Bu günâhlar, îmânın aslına aykırı olmamakla beraber onu eksiltir ve zayıftır. Bu sebeble bunlardan derhal tevbe edilmelidir. Zîrâ bu tür küfürlerin fâili olan bir kimse, bundan tevbe etmediği takdirde cehennemde ebedî kalmamak üzere Allâh’ın gazabına uğrayacağından büyük bir tehlike ile karşı karşıyadır. Bu tür küfrün pek çok çeşidi vardır. Bunlardan bazıları şunlardır:

1. Nimeti İnkâr/Küfran-i Nimet: Küçük küfür olan nimeti inkâr etmek, kişinin inanarak olmasa da diliyle nimeti Allâh’u Teâlâ’dan başkasına nispet etmesi suretiyle ortaya çıkar.

Allâh Subhânehu ve Teâlâ, şöyle buyurmaktadır:

“Onlar Allâh’ın nimetini bilirler. Sonra da onu (bile-bile) inkâr ederler. Onların çoğu kâfirdir.” (Nahl: 16/83)

Bu küfür çeşidine kişinin mala kavuşmasını mirasa, yağmura kavuşmasını buluta, sağlığa kavuşmasını

ilaca bağlaması gibi şeyler öncelikli olarak dâhildir.

Uyarı: Burada küçük küfür olarak bildirilen şey, kişinin nimeti verenin Allâh'ü Teâlâ olduğuna inanmasıyla birlikte, nimeti Allâh'ü Teâlâ'ya nispet etmekten kaçınarak başkasına nispet etmesidir. Yani mutlak fâil olarak nimeti veren Allâh'ü Teâlâ, sebep ise nispet olunandır. Eğer ki kişinin itikadı sebebin mutlak fâil oluşu ise, o zaman bu, büyük küfür olur.

2. Allâh'tan Başkası Adına Yemin Etmek:Küçük küfür olan Allâh'tan başkası adına yemin etmek, kişinin Allâh'ü Teâlâ'dan başkasının adına yemin etmesi suretiyle ortaya çıkar. Abdurrahmân bin Semure radîyallâhu anh'dan rivâyet edildiğine göre,

Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Tâğûtlar adına da ve babalarınız adına da yemin etmeyin.” [(SAHÎH HADÎS:) Müslim (1648); Nesâî (3474)...]

İbn Ömer radîyallâhu anh'dan rivâyet edildiğine göre,

Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Her kim Allâh'tan başkası adına yemin ederse kâfir veya şirk koşmuş olur.” [(SAHÎH HADÎS:) Ebû Dâvûd (3251); Tirmizî (1535)...]

Bu küfür çeşidine kişinin ata, baba, bayrak, şeref ve namus gibi şeyler adına yemin etmesi öncelikli olarak dâhildir.

Uyarı: Yemin eden, yemin ettiği şeye tazim ettiğinden yüce ve şerefli kabul ettiğinden dolayı yemin etmektedir. Bu sebeble Allâh'ü Teâlâ'dan başkası adına yemin etmek, küçük küfürdür. Ancak yemin eden yemin ettiği şeye Allâh'ü Teâlâ'dan daha fazla tazim ediyor yahut eşdeğerde görüyorsa o zaman bu, büyük küfür olur.

3. Müslümanlarla Savaşmak:Küçük küfür olan Müslümanla savaşmak, Müslümanın Müslüman bir kimseyle haksız olarak herhangi bir sebepten ötürü vuruşması ya da onunla savaşması suretiyle ortaya çıkar. Abdullâh İbn Mesûd radîyallâhu anh'dan rivâyet edildiğine göre,

Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Müslümana sövmek, fık (Allah'a itaatten çıkmak), onunla savaşmak ise (küçük) küfürdür.” [(SAHÎH HADÎS:) Buhârî (48); Müslim (116) ...]

İbn Abbas radîyallâhu anh'dan rivâyet edildiğine göre,

Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“Benden sonra birbirinizin boynunu vuran kâfirler olarak gerisin geri dönmeyin.” [(SAHÎH HADÎS:) Buhârî (1739); Müslim (118)...]

Bu küfür çeşidine Müslümanların dünyevî yahut nefsî herhangi bir çıkar için birbirleriyle vuruşmaları ve savaşmaları öncelikli olarak dâhildir.

Uyarı: Burada küçük küfür olarak bildirilen şey, Müslümanın Müslümanla haksız olduğu halde savaşmasıdır. Eğer ki kişi, haram olan bu işi helal görürse yahut Müslümanlara karşı kâfirlerin safında savaşır veya Müslümanlara karşı onları desteklerse, o zaman bu büyük küfür olur.

4. Nesebe Sövmek ve Ölünün Arkasından Feryat Etmek:Küçük küfür olan nesebe sövmek ve ölünün arkasından feryat etmek, kişinin nesebe sövmesiyle ve ölen kimsenin arkasından feryat etmesi, bağırıp dövünmesi suretiyle ortaya çıkar. Ebû Hureyre radîyallâhu anh'dan rivâyet edildiğine göre,

Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle buyurmuştur:

“İnsanlarda iki huy vardır ki, onlar küfürdür: Nesebe sövmek ve ölünün arkasından feryat etmek.” [(SAHÎH HADÎS:) Müslim (118); Ahmed (8905)...]

Bu küfür çeşidine kişinin başkasının nesebine sövmesi yahut onun nesebinin soyca daha aşağı olduğunu söylemesi öncelikli olarak dâhildir.

5. Kadının Kocasına Nankörlük Etmesi:Küçük küfür olan kadının kocasına nankörlük etmesi, kadının kocasının iyiliklerine ve ihsanlarına karşı nankörlük etmesi, kıymet bilmemesi suretiyle ortaya çıkar. İbn Abbâs radiyallâhu anh'tan rivâyet edildiğine göre,

Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem şöyle demiştir:

“Bana cehennem gösterildi. Cehennemliklerin çoğunluğunun kadınlar olduğunu gördüm. Zîrâ onlar küfredenlerdir. Rasûlullâh sallallâhu aleyhi ve sellem'e soruldu: Allâh'ı mı inkâr ederler? Şöyle cevâb verdi: Kocalarının hakkını inkâr ve iyiliği inkâr ederler. Onlardan birine uzun zaman iyilikte bulunsan, sonra senden (hoşlanmadığı) bir şey görse hemen 'zaten senden hiçbir iyilik görmedim' der.” [(SAHÎH HADÎS:) Buhârî (29); Müslim (907)...]

Bu küfür çeşidine kadının kocasına karşı nankörlük ederek onun iyiliklerini ve ihsanını görmezden gelmesi, hoşlanmadığı bir şey karşısında ise sabretmeyip ağlanıp yakınarak kocasını kötölemesi ona itaatsizlik etmesi öncelikli olarak dâhildir.

BÜYÜK KÜFÜR İLE KÜÇÜK KÜFÜR ARASINDAKİ FARKLAR:1. Büyük küfür, sâhibini dînden çıkarır, küçük küfür ise dînden çıkarmaz.

2. Büyük küfür, amellerin sevâbını ibtâl eder küçük küfür ise ibtâl etmez. Ancak fakat miktarına göre amelleri eksiltir, sâhibini Allâh'ı Teâlâ'nın azabına maruz bırakabilir.

3. Büyük küfür, sâhibinin ebedî olarak cehennemde kalmasına sebep olur. Ancak küçük küfrün sâhibi cehenneme girse bile ebedî olarak orada kalmasına sebep olmaz. Ayrıca Allâh'ı Teâlâ onu bağışlayıp hiç cehenneme de koymayabilir.

4. Büyük küfür, kanı ve malı mubah kılar. Küçük küfür ise, kanı ve malı mubah kılmaz.

5. Büyük küfür, sâhibi ile mü'minler arasında gerçek düşmanlığı gerektirir. Küçük küfür ise, mutlak anlamda sâhibine dostluk beslemeye mânî değildir. Aksine îmânına göre sevilir ve ona dostluk beslenir, isyan ve günâhına göre de ona buğzedilir ve düşmanlık beslenir.

KÜFÜR OLAN SÖZLER: 1. İslâm Dîni'ne ait olduğu sâbit olan hicab, namaz, cihâd gibi herhangi bir amelle dalga geçmek yahut Müslümanlarla alay etmek,

2. Allâh'ı Teâlâ'ya, Kitâb'a Dîn'e ve Dîn'e ait olan şeylerden birine sövmek,

3. İçki, zina ve faiz gibi açık haram olan şeylere “helaldir” demek,

4. “İslâm zordur siz Yahudi ve Hıristiyan kalın” demek,

5. Bazı insânların kâinatta tasarruf yetkilerinin olduğunu söylemek.

KÜFÜR OLAN FİİLER: 1. Allâh'ı Teâlâ'nın kanunlarının yerine geçmesi için çeşitli beşerî kanunlar belirlemek, bunlarla hükmetmek ve bunlardan hüküm istemek.

2. Allâh'ı Teâlâ'dan başkası adına tazim için kurban kesmek ve adak adamak,

3. Mushafı, Mushaf olduğunu bilerek kasten pis yere atmak,

4. Kâfirlerin dînlerine ait olan şiarlarını tazim için takmak ya da kullanmak,

5. Allâh'ü Teâlâ'dan başkasına dua etmek, insânların güç yetiremeyeceği şeylerde yardıma ve imdada çağırarak.

Hâtîme:

Hamd âlemlerin rabbi olan Allâh'a mahsustur. Salât ve selâm yaratılmışların en hayırlısı Muhammed sallallâhu aleyhi ve sellem'in, âlinin ve ashabının üzerine olsun.

Yardım ve başarı, izzet ve şeref Allâh'tandır.

O, her şeyin en iyisini bilendir.

KAYNAK :

1435 h. / 2014 m.

Abdullâh Saîd el-Müderriş.